

Turizmde Örgütsel Davranış Çalışmaları: Adım Üniversiteleri'nde Tamamlanan Lisansüstü Tezler Üzerine Bibliyometrik Bir Araştırma (1995-2018)*

Organizational Behavior Studies in Tourism: A Bibliometric Research about Postgraduate Theses in Adım Universities (1995-2018)

Işıl ARIKAN SALTIK¹
Çağla ALİMANOĞLU²

¹Doç.Dr., Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, isilas@mu.edu.tr

²Doktorant, Aydın Adnan Menderes Üniversitesi, caglalimanoglu@gmail.com

Gönderilme Tarihi / Submitted : 08.09.2020

Düzeltilme / Resubmitted (1) : 07.10.2020

Kabul / Accepted : 26.11.2020

Özet

Turizm, multidisipliner ve disiplinler arası bir faaliyet olması nedeniyle, diğer disiplinlerden ayrılmaz ve bütünleşik bir yapıdadır. Emek yoğun bir sektör niteliği taşıması, çalışanların hizmet kalitesinde ve işletme performansında etki göstermesi gibi özellikleri sebebiyle turizmde örgütsel davranışa ilişkin konular öne çıkmaktadır. Turizmde örgütsel davranış kapsamındaki konular turizm akademisyenlerinin ve profesyonellerinin ilgi odağında olan ve çeşitli tutum ve davranışlar arasındaki ilişkilerin belirlenmesinin önem taşıdığı bir çalışma alanı niteliği taşımaktadır. Bu araştırmada, turizmde örgütsel davranış alanında ADİM Üniversiteleri'nde tamamlanan lisansüstü tezler bibliyometrik olarak incelenmektedir. Araştırma verilerine ulaşmak için Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı Ulusal Tez Merkezi verilerinden yararlanılmıştır. Her bir ADİM üniversitesi için filtreleme yapılarak, belirlenen tezlerin özetleri incelenerek araştırma verilerini oluşturan 195 lisansüstü tez tespit edilmiştir. Belirlenen tezlerin bibliyometrik analizinde kıstas olarak; tezin “düzeyi”, “tamamlandığı yıl”, “üniversite”, “anabilim dalı”, “araştırma yöntemi”, “sayfa sayısı”, “tez danışmanının unvanı” ve “özet

* Bu çalışma, 28-30 Kasım 2018 tarihlerinde Kuşadası, Aydın'da yapılan IV. ICOAEF konferansında sunulan ve bildiri kitapçığında yayımlanan bildirinin kapsam ve içeriğinin geliştirilmesiyle hazırlanmıştır.

kurgusu” belirlenmiştir. Araştırma sonucunda, turizmde örgütsel davranış konulu tamamlanan lisansüstü tezlerin son on yıllık dönemde artış gösterdiği ve en fazla tezin 2016 yılında tamamlandığı belirlenmiştir. Araştırma konusunda en fazla tezin tamamlandığı ADIM üniversiteleri Adnan Menderes Üniversitesi ve Balıkesir Üniversitesi’dir. Lisansüstü tezlerin ağırlıklı olarak “Turizm İşletmeciliği” anabilim dalı çatısında yazıldığı, sayıca çok daha azının ise diğer anabilim dallarına ait olduğu belirlenmiştir. Yüksek lisans tezleri ağırlıklı olarak Doktor Öğretim üyeleri danışmanlığında, doktora tezleri ise Profesörler danışmanlığında yazılmıştır. Lisansüstü tezlerin ağırlıklı olarak nicel araştırma yöntemleriyle gerçekleştirildiği, az sayıda tezde nitel ve karma araştırma yöntemlerinin uygulandığı görülmüştür. Lisansüstü tezlerin özetleri incelendiğinde; çoğunluğunda amaç, yöntem, evren ve sonuç kısımlarının yer aldığı belirlenmiştir. Bu bibliyometrik çalışmanın, gelecekte turizm ve örgütsel davranış konusunda yapılacak yüksek lisans ve doktora düzeyindeki tez çalışmalarına ve genel olarak turizmde örgütsel davranış alanına yol göstererek katkıda bulunması beklenmektedir.

Anahtar Kelimeler: Örgütsel Davranış, Lisansüstü Tez, Turizm, Bibliyometrik Analiz.

Abstract

Since tourism is a multidisciplinary and interdisciplinary activity, it is inseparable and integrated from other disciplines. Organizational behavior issues in tourism come to the fore due to their characteristics such as being a labor-intensive sector and having an impact on the service quality of the employees and thus on the company performance. The subjects of organizational behavior in tourism are the focus of interest of tourism scholars and professionals and it is important to determine the relationships between various attitudes and behaviors. In this study, graduate theses written in ADIM Universities in the field of organizational behavior in tourism are examined with bibliometric analysis method. The data of the National Thesis Center of the Council of Higher Education was used to reach the research data for each ADIM universities, 195 postgraduate theses that form the research data were determined by filtering the summaries of the theses determined. Postgraduate theses are taken into consideration in the “year”, “university”, “department”, “title of supervisor”, “methodology”, “page number” and “structure of abstract” of thesis. As a result of the research, it was seen that

the highest number of thesis was written in 2016. As a result of the research, it has been determined that postgraduate theses on organizational behavior in tourism have increased in the last ten years and most thesis completed in 2016. It was revealed that the highest amount of thesis were written in two universities, namely, Adnan Menderes University and Balıkesir University in ADİM University. It was determined that the postgraduate theses were mainly written on the roof of the “Tourism Management” department, and that less number belonged to the other departments. Master’s theses are mainly written with Assistant Prof.Dr. and doctroal theses are written with the Prof. Dr. It was seen that graduate theses were mainly conducted with quantitative research methods and qualitative and mixed research methods was applied in a small number of theses. When the abstracts of graduate theses are examined; the majority of the purpose, methods, the popoulation and the result parts were determined. This bibliometric study is expected to guide to the postgraduate thesis on tourism and organizational behavior in the future and to the organizational behavior field in tourism in general.

Keywords: Organizational Behavior, Dissertations, Tourism, Bibliometric Analysis.

GİRİŞ

Turizm, doğrudan ya da dolaylı olarak kendine ait özellikleri kapsayan birçok bilim dalı ile etkileşim halindedir. İnsan gereksinimlerinin karşılanmasına dayalı bir alan olarak turizmin diğer bilim dalları ve disiplinler ile ilişkili olması kaçınılmazdır (Kozak, Kozak ve Kozak, 2011). Turizm, multidisipliner ve disiplinler arası bir faaliyet olması nedeniyle, diğer disiplinlerden ayrılmaz ve bütünleşik bir yapıdadır (Tribe, 1997; Xiao ve Smith, 2011). Yılın her günü 24 saat boyunca hizmet sunulan turizm sektöründe, turizm ürünü ve hizmetinin oluşumuyla sunumu aynı anda gerçekleşmektedir. Sektörün emekyoğun olma özelliği nedeniyle, turizmde hizmeti üreten, sunan ve hizmet kalitesinin asli belirleyeni insan olmaktadır (İçöz, 2007). İşletmelerde kullanılan makinelerin işlevleri öngörülebilir olsa da, birey ve bireylerden oluşan grupların davranışlarını öngörmek ve/veya yönlendirmek kolay olmamaktadır (Turgut ve Beğenirbaş, 2016). Bu bağlamda, turizmde örgütsel davranış kapsamındaki konular turizm akademisyenlerinin ve profesyonellerinin ilgi odağında olan ve çeşitli tutum ve davranışlar arasındaki ilişkilerin belirlenmesinin önem taşıdığı bir çalışma alanı niteliği taşımaktadır.

Günümüzde artan rekabet ve beraberindeki teknolojik gelişmeler işletmeleri bu hızlı değişime uyum sağlamak durumunda bırakmaktadır. Bu değişim nedeniyle, genel olarak hizmet sektöründe özel olarak turizm sektöründe insan kaynağına verilen önem artmıştır. Bu durumun bir sonucu olarak, turizm işletmelerinde işgören davranışlarını incelemeye yönelik olan turizmde örgütsel davranış konuları da yönetsel açıdan daha fazla önem verilen konulardan birisi haline gelmiştir. ADIM Üniversitelerinde turizmde örgütsel davranış konularında tamamlanan lisansüstü tezleri inceleyen bu çalışmada, ilgili lisansüstü tezlerin bibliyometrik analiz yöntemiyle incelenmesi amaçlanmaktadır. Araştırma, turizmde örgütsel davranış konusunun incelenme yoğunluğunu ve dağılımını ortaya koyacak olmasının yanı sıra, geçmişe dönük bütünsel bir değerlendirme yapacak olması sebebiyle önemlidir. Bu kapsamda Ulusal Tez Merkezi'nde yer alan yüksek lisans ve doktora tezleri taranmak suretiyle, tamamlandıkları “yıl”, “üniversite”, “anabilim dalı”, “tez danışmanının unvanı”, “araştırma yöntemi”, “sayfa sayısı” ve “özet kurgusu” gibi kriterler doğrultusunda analiz edilmiştir. Çalışmada öncelikle bir disiplin olarak turizm açıklanmakta, ardından ADIM üniversitelerinde lisansüstü eğitim ve bibliyometrik analiz hakkında bilgi verilmektedir.

LİTERATÜR TARAMASI

Bir Disiplin Olarak Turizm

Turizm, Uluslararası Turizm Sözlüğü'nde yer alan ifadeyle “zevk için yapılan geziler ve seyahatleri yapmak için gerçekleştirilen insan faaliyetlerinin tümü” olarak tanımlanmaktadır. 20. yüzyılın ikinci yarısında AIAEST (Uluslararası Bilimsel Turizm Uzmanları Birliği) turizm kavramını daha kapsamlı bir şekilde ele alan bir tanımlama yapmışlardır. Buna göre turizm, “insanların devamlı ikamet ettikleri, çalıştıkları ve her zamanki olağan ihtiyaçlarını karşıladıkları yerlerin dışına seyahatleri ve buralardaki, genellikle turizm işletmelerinin ürettiği mal ve hizmetleri talep ederek, geçici konaklamalarından doğan olaylar ve ilişkiler bütünü” olarak açıklanmaktadır (Kozak, 2001: 26). Multidisipliner bir yapıya sahip olan turizm çok sayıda disiplin ve çalışma alanıyla ilişkilendirilebilmektedir. Turizmin multidisipliner yapısı psikoloji, sosyoloji, sosyal psikoloji, işletme, ekonomi, tarih, coğrafya ve antropoloji gibi çeşitli disiplinlerden etkilenmesine neden olmaktadır (Jafari ve Ritchie, 1981; Graburn ve Jafari, 1991; Veal, 1997).

Turizm alanında yapılan çalışmalarda farklı dönemlerde farklı konular üzerine yoğunlaşılması söz konusudur. 20. yüzyılın sonunda turizm pazarlaması, turizm coğrafyası, rekreasyon, turizm muhasebe ve finansmanı, turizm ekonomisi ve inanç turizmi konularının ağırlıklı olarak çalışıldığı, buna karşın 21. yüzyıl başlarında tüketici davranışları, örgütsel davranış ve insan kaynakları yönetimi konularına odaklanılmaya başladığı görülmektedir. 2005 yılından itibaren son 15 yıllık dönemde ise, en çok öne çıkan konular arasında örgütsel davranış alanındaki konuların yer aldığı belirtilmektedir (Tekin, 2016: 179-183).

Bir disiplin olarak örgütsel davranış alanının, 1950'li yılların başında çeşitli örgütsel davranış konuları ile ortaya çıktığı bilinmektedir. Örgütsel davranışın bir araştırma alanı olarak ortaya çıkışı ve gelişimi; örgütsel davranışa ait erken dönem, örgütsel davranışın temellerinin atıldığı dönem ve örgütsel davranış alanının belirgin hale geldiği dönem olarak yönetim ve örgüt davranışına da bağlı olarak üç evreden oluşmaktadır. Birinci evre olan klasik dönem, bürokrasi ve bilimsel yönetim yaklaşımını benimseyen erken dönem evresidir. Buna karşılık, neo-klasik dönemde, davranışsal yaklaşım anlayışı benimsenmiş ve odak noktası insan ilişkileri olmuştur. Yönetimde modern davranış ve yaklaşımların söz konusu olduğu modern sonrası dönemde ise, örgüt ve işletmeler için sistem ve durumsallık yaklaşımının ele alındığı görülmektedir (Sığırı ve Gürbüz, 2015: 4-20). İşletmeler için önem teşkil etmekte olan örgüt içi durum ve örgütsel davranış alanı kapsamındaki diğer konuların araştırılması, örgütsel davranış alanındaki literatüre katkı sağladığı gibi, aynı zamanda işletmeler için de örgütsel faaliyetlerinin ne şekilde işleme gerektirdiği ve örgüt içi çalışanların durumu ve etkileşimi ile ilgili de yol gösterici olacaktır.

Son yıllarda turizmde örgütsel davranış konusunda yapılmış araştırmalar incelendiğinde nepotizm (Kılıçarslan, 2018; Mohamed, Mohamed ve Yasser, 2018), mobbing (Avcı ve Kaya, 2013; Sandybayev, 2015), örgütsel yabancılaşma (Üngüren, Arslan ve Kaçmaz, 2016; Yumuk, 2018), örgütsel öğrenme (Blackman ve Ritchie, 2008; Avcı ve Küçükusta, 2009), algılanan örgütsel destek (Teng ve Kong, 2008; Turunç ve Avcı, 2015), örgütsel bağlılık (Çolakoğlu, Ayyıldız ve Cengiz, 2009; Liao, Hu ve Chung, 2009), mesleki bağlılık (Saltık, Avcı ve Kaya, 2016), örgütsel adalet (Hemdi ve Nasurdin, 2007; Yazıcıoğlu ve Topaloğlu, 2009), duygusal emek (Gürsoy, Boylu ve Avcı, 2012; Saltık ve Asunakutlu, 2016), iş tatmini (Yeh, 2013; Saltık ve Asunakutlu, 2017), örgütsel

sinizm (Tükeltürk, Perçin ve Güzel, 2012), işten ayrılma niyeti (Karatepe vd., 2006; Aslan ve Etyemez, 2015), örgütsel vatandaşlık (Tang ve Tang , 2012; Baytok ve Doğanay, 2013), liderlik (Jamrozy, Backman ve Backman 1996; Akbaba ve Erenler, 2008), konularının araştırıldığı görülmektedir.

Ulusal yazında, turizm sektöründe örgütsel davranışla ilgili çok sayıda araştırma yapıldığı bilinmektedir. Bu araştırmaların ağırlıklı olarak konaklama işletmeleri (Üngüren, 2008; Çavuş ve Harbalıoğlu, 2016; Saltık ve Asunakutlu, 2017; Avcı, Dönmez ve Artun, 2017; Pelit ve Gökçe, 2019) çalışanlarının algıları ve davranışları arasındaki ilişkileri belirlemeye yönelik gerçekleştirildiği, bununla birlikte seyahat işletmeleri (Tütüncü ve Akgündüz, 2012; Ertekin, 2016) ve yiyecek-içecek işletmeleri (Salha vd., 2016; Eşitti ve Erdem, 2017) çalışanlarının tutum ve davranışlarına yönelik çalışmaların da yapıldığı görülmektedir. Son yıllarda, bu araştırmaların kapsamında ve sayısında görülen artış, turizmde örgütsel davranış konusunun taşıdığı önemi işaret etmektedir.

Lisansüstü Eğitim ve ADIM Üniversiteleri

Lisansüstü eğitim, akademik gelişim kapsamında ihtiyaç duyulan yetkin akademisyenlerin yetiştirilmesinde, bilgi ve teknoloji üretimine dayalı nitelikli araştırmaların yapılmasında ve toplumsal, ekonomik, bilimsel, sosyo-kültürel ve teknolojik açıdan gelişim sağlanmasında önemli bir role sahiptir (Karakütük, 1989: 506; Dilci ve Gürol, 2012: 1074). Turizm alanının akademik olarak ele alınmaya başlamasıyla, turizmin gelişimine yönelik gerçekleştirilen araştırmalara ve turizm yazınına verilen önemin de belirgin bir şekilde arttığı görülmektedir (Jogaratanam vd., 2005: 362).

Türkiye’de lisansüstü eğitimin oluşumu incelendiğinde, ilk olarak Amerika Birleşik Devletleri’nin sistemi model alınmak suretiyle 1970-1982 yılları arasında yapılandırıldığı görülmektedir. Lisansüstü eğitim, yüksek lisans ve doktora olmak üzere iki farklı düzeyde sınıflandırılmakta ve her iki düzeyde lisansüstü tez hazırlama ve sunulması koşulu yer almaktadır (Bozan, 2012: 178). 2018 yılı itibariyle, Türkiye’de 168 üniversite bünyesinde lisansüstü düzeyde eğitim verilmektedir (Günay, 2018). Lisansüstü eğitimlerin gerçekleştirildiği enstitülerin farklı üniversitelerde farklı biçimlerde adlandırıldığı belirlenmiştir. Bu kapsamda faaliyet gösteren enstitüler arasında bağımlılık ve adli bilimler, bilişim teknolojileri, eğitim bilimleri, fen bilimleri, güzel sanatlar, işletme, mühendislik ve fen bilimleri, sağlık bilimleri, sosyal bilimler enstitüsü gibi farklı alanlarda ve adlarda enstitüler yer almaktadır.

Araştırmaya konu olan ADIM Üniversiteleri kapsamında 14 üniversite bulunmaktadır (detaylı bilgi için bakınız: <http://www.adim.org.tr/>). Ege, Akdeniz ve İç Anadolu bölgelerinde yer alan bu üniversitelerin bir tanesi vakıf üniversitesi, diğerleri devlet üniversitesidir. ADIM Üniversiteleri'nde farklı enstitü bünyelerinde ve çeşitli programlarda lisansüstü eğitim verilmektedir. Tablo 1'de ADIM Üniversiteleri ve bünyelerinde İşletme ve Turizm İşletmeciliği ABD'da yüksek lisans ve doktora programını yürütme durumları sunulmaktadır.

Tablo 1: Türkiye'de 2018 yılı itibarıyla ADIM Üniversiteleri Lisansüstü Programları

Üniversite Adı	Üniversite Türü	İl	Turizm İşletmeciliği ABD		İşletme ABD	
			Yüksek Lisans	Doktora	Yüksek Lisans	Doktora
Antalya Bilim Üniversitesi (Uluslararası Üniversitesi) (ABÜ)	Vakıf	Antalya	-	-	✓	-
Adnan Menderes Üniversitesi (ADÜ)	Devlet	Aydın	✓	✓	✓	✓
Afyon Kocatepe Üniversitesi (AKÜ)	Devlet	Afyon	✓	✓	✓	✓
Balıkesir Üniversitesi (BAUN)	Devlet	Balıkesir	✓	✓	✓	✓
Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi (BŞEÜ)	Devlet	Bilecik	-	-	✓	✓
Celal Bayar Üniversitesi (CBÜ)	Devlet	Manisa	-	-	✓	✓
Çanakkale On Sekiz Mart Üniversitesi (ÇOMÜ)	Devlet	Çanakkale	✓	✓	✓	✓
Dumlupınar Üniversitesi (DPÜ)	Devlet	Kütahya	-	-	✓	✓
Eskişehir Osmangazi Üniversitesi (ESOGÜ)	Devlet	Eskişehir	✓	✓	✓	✓
Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi (MAKÜ)	Devlet	Burdur	-	-	✓	✓
Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi (Muğla Üniversitesi) (MSKÜ)	Devlet	Muğla	✓	-	✓	✓
Pamukkale Üniversitesi (PAÜ)	Devlet	Denizli	-	-	✓	✓
Süleyman Demirel Üniversitesi (SDÜ)	Devlet	Isparta	✓	-	✓	✓
Uşak Üniversitesi (UÜ)	Devlet	Uşak	-	-	✓	✓

Kaynak: (ADIM Üniversiteleri, 2018; YÖK, 2019)

Tabloda görüldüğü üzere; ADIM Üniversiteleri bünyesinde Turizm İşletmeciliği Anabilim dallarında 7 adet yüksek lisans programı, 5 adet doktora programı yürütülmektedir. İşletme Anabilim dallarında ise, 14 adet yüksek lisans programı ve 13 adet doktora programı yürütülmektedir.

Bibliyometrik Analiz

Bir bilim dalıyla ilgili yazının genel profilini ortaya koyan bibliyometrik araştırmalar, bilimsel yayınların tanımlanması, sınıflandırılması, kaynaklarının ayrıntılı olarak ele alınması ve nitel yöntemle analiz edilmesi ile ilgili olarak bilgi vermekte ve böylelikle, incelenen bilim dalına yazılı kaynaklar ve değerlendirmeler sunmak suretiyle katkıda bulunmaktadır (Koç, 2004; Al, Soydal ve Yalçın, 2010: 14). Bibliyometri tekniği, belirli bir alanda yazına katkı sağlamak ve gelecekte yapılacak araştırmalarda yol gösterici olmak açısından fayda sağlamaktadır (Aydın, 2014: 56).

Ulusal yazında, bibiyometrik analiz yöntemiyle geręekleřtirilen çeşitli araştırmalar yapılmıştır. Turizm araştırmalarında bibliyometrinin ağırlıklı olarak, dergi ve makalelerin incelenmesi ve değerlendirilmesiyle yapıldığı belirtilmektedir (Hall, 2011). Bunun yanında, son yıllarda turizm alanında yapılan bibliyometrik çalışmalarda yoğun bir artış görölmektedir (İçöz ve Kozak, 1999; Karagöz ve Kozak, 2014; Cevizkaya, Avcıkurt ve İlsay, 2014; Turan, 2014; Aydın, 2014; Nergiz, 2014; Kaya, 2014; Türktarhan, 2014; şahin ve Acun, 2015; Tayfun vd., 2016; Arslan ve Emeksiz, 2016; Turgut ve Beğenirbaş, 2016; Bozok, Kılıç ve Özdemir, 2017; Alimanoğlu ve Ayazlar, 2017). Yazındaki bu gelişimle uyumlu olarak bibliyometrik çalışmaların inceleme alanlarının da farklılaştığını söylemek mümkündür. Tablo 2’de ulusal yazında turizm alanında geręekleřtirilmiř bibliyometrik araştırmalardan bazıları sunulmaktadır:

Tablo 2: Ulusal Yazında Turizm Alanında Geręekleřtirilmiř Bibliyometrik Araştırmalar

Araştırmaçılar (Yıl)	İnceleme Konusu	Kapsadığı Dönem
Kozak (1995)	Türkiye’de Yayınlanan Turizm Konulu Makaleler Üzerine Bir İnceleme	1979-1994
İçöz ve Kozak (1999)	Turizm İşletmeciliği Dergisi’nin Turizm Literatürüne Katkısı ve Dergide Yayınlanan Makalelerin Konu, Yazar Unvanı ve Yazar Kurumu Açısından Değerlendirilmesi	1979-1983
Özel ve Kozak (2012)	Turizm Pazarlaması Alanında 2000-2011 Yılları Arasında Yayınlanan Makalelerin Bibliyometrik Profili	2000-2011
Çiçek ve Kozak (2012)	Turizm Araştırmaları Dergisi’nde Yayınlanan Hakem Denetimli Makalelerin Bibliyometrik Profili	1997-2011
Türktarhan ve Kozak (2012)	1985-1994 Yılları Arasında Yayınlanan Turizm Yıllığı	1985-1994
Zencir ve Kozak (2012)	Sosyal Bilimler Enstitü Dergileri’nde Yayınlanan Turizm Makalelerini, Yazar, Konu, Araştırma Yöntemi ve Yazarların Kurumları Gibi Bibliyometrik Özellikleri Açısından İncelenmesi	2000-2010
Çakıcı, Yıldırım, Karacaoğlu (2013)	Ulusal Turizm Kongreleri Bildirilerinin Bibliyometrik Profili	2009-2013
Evren ve Kozak, (2012)	Türkiye’de 2000-2010 Yılları Arasında Turizm Dergilerinde Yayınlanan Makalelerin Farklı Bibliyometrik Özellikler Açısından Değerlendirilmesi	2000-2010
Karagöz ve Yüncü, (2013)	Sosyal Ağ Analizi ile Turizm Alanında Yazılmış Doktora Tezlerinin Araştırma Konularının İncelenmesi	1991-2010
Karagöz ve Kozak, (2014)	Anatolia Turizm Araştırmaları Dergisi’nin Bibliyometrik Analizi: Araştırma Konuları ve Kurumlar Arası İş Birliğinin Sosyal Ağ Analizi ile İncelenmesi	1997-2010

Araştırmacılar (Yıl)	İnceleme Konusu	Kapsadığı Dönem
Cevizkaya, Avcıkurt ve İlsay (2014)	Engelli Turizmi Alanında Bibliyometri	2000-2013
Turan, (2014)	Turizm Alanında Yazılmış Yüksek Lisans Tezlerinin Bibliyometrik Özellikleri (1984-2013).	1984-2013
Aydın (2014)	Yükseköğretim Kurulu Tez Merkezinde (YÖKTEZ) Yiyecek İçecek İşletmeciliği Alanında Kayıtlı Bulunan Tezlerin Bibliyometrik Analizi	1988-2013
Nergiz (2014)	Türkiye’de Lisansüstü Turizm Tezlerinin Bibliyometrik Profili (1990-2013)	1990-2013
Kaya (2014)	Annals of Tourism Research Dergisinde 2004-2013 Yılları Arasında Yayımlanan Makalelerin Bibliyometrik Analizi	2004 – 2013
Türkatarhan (2014)	Turizm Konusunda Yazılmış Yüksek Lisans Tezlerinin Bibliyometrik Özelliklerinin Belirlenmesi (1984-2013)	1984-2013
Temizkan, Çiçek, Özdemir, (2015)	Sağlık Turizmi Konusunda Yayımlanan Makalelerin Bibliyometrik Profili	1991-2014
Şahin ve Acun (2015)	Turist Rehberliği Alanının Bibliyometrik Profili	1990-2015
Tayfun vd. (2016)	Turizm Alanındaki Lisansüstü Tezlerin Bibliyometrik Analiz ile İncelenmesi	1985-2016
Arslan ve Emeksiz (2016)	Konaklama İşletmelerindeki Çevre Yönetimi Konusunun Bibliyometrik Profili ve Öneriler	1995-2005
Bozok, Kılıç ve Özdemir (2017)	Turizm Literatüründe Kırsal Turizmin Bibliyometrik Analizi	1996-2015
Alımanoğlu ve Ayazlar (2017)	Türkiye’de Kırsal Turizm Konulu Lisansüstü Tez Çalışmaları Üzerine Bibliyometrik Bir İnceleme (2003-2016)	2003-2016
Tayfun vd. (2018)	Turizm Alanında Yiyecek ve İçecek ile İlgili Lisansüstü Tezlerin Bibliyometrik Analizi	1990-2018
Sökmen ve Özkanlı (2018)	Gastronomi Turizmi Alanyazının Gelişimi: Journal of Tourism and Gastronomy Studies Dergisinde Yayımlanan Makaleler Üzerine Bir İnceleme	2013-2018
Çapar, Toksöz ve Dönmez (2018)	Turizm Rehberliği Alanında Yapılan Akademik Çalışmaların İncelenmesi	2005-2017
Saltık (2020)	Turist Rehberliği Konulu Ulusal Lisansüstü Tezlerin Bibliyometrik Profili (1989-2018)	1989-2018

Kaynak: (Yazarlar tarafından oluşturulmuştur)

Turizm yazınında bibliyometrik araştırmaların gelişimi ve devamlılığı, hem turizme ilişkin farklı konularda bilgi edinimi hem de bu konulara bütüncül ve kapsamlı bir şekilde yaklaşma olanağı sunarak katkı sağlayacaktır (Özel ve Kozak, 2012). Bu bağlamda, turizmde örgütsel davranış konulu lisansüstü tez çalışmalarına ilişkin gerçekleştirilen bu bibliyometrik çalışmanın, gelecekte yapılacak turizm ve örgütsel davranış konusunu inceleyecek yüksek lisans ve doktora tez çalışmalarına ve genel olarak turizmde örgütsel davranış alanına katkıda bulunması öngörülmektedir.

YÖNTEM

Bu çalışmada, önceki bölümlerde detaylı bir şekilde açıklandığı üzere, turizmde örgütsel davranış konusunun önemi nedeniyle, ADIM üniversitelerinde turizmde örgütsel davranış alanında yazılmış lisansüstü tezlerin bibliyometrik analiz yöntemiyle incelenmesi amaçlanmaktadır. Araştırma evreninin, bilimsel çalışmanın zarurieti gereği

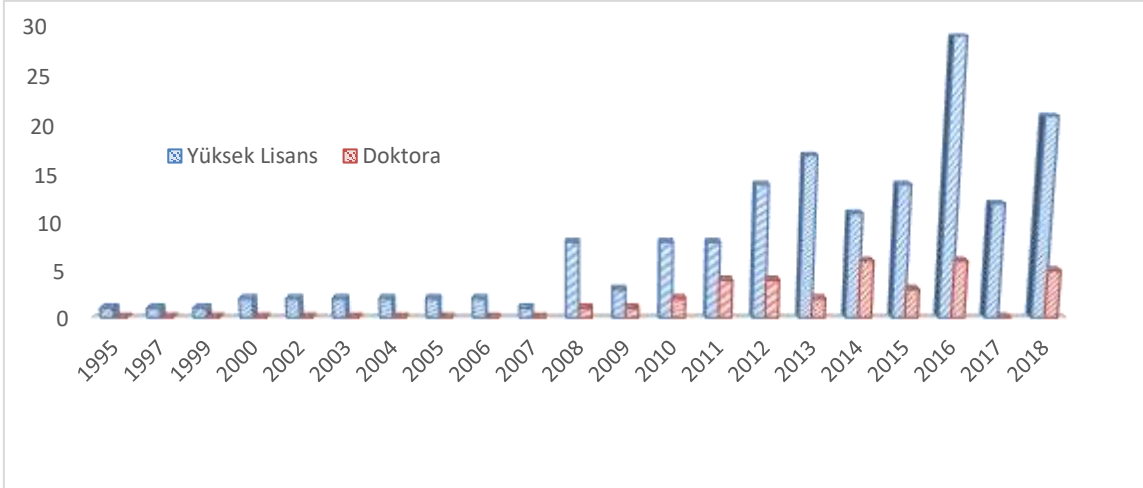
sınırlandırma ihtiyacı (Karasar, 2014) nedeniyle, ADIM Üniversiteleri anakütleden örneklem olarak seçilmiştir. Araştırma evreninin belirlenmesinde, araştırmacıların kurumlarının da içinde bulunduğu bir altküme olması etkili olmuştur. Böylelikle disiplinlerarası bir nitelik taşıyan turizmde örgütsel davranış konusunun yüksek lisans ve doktora tezleri kapsamında incelenme durumu belirlenecek ve bu konuda çalışma yönelimindeki araştırmacılara yol gösterici bilgiler sunulabilecektir. Araştırma verilerine ulaşmak için Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı Ulusal Tez Merkezi verilerinden yararlanılmıştır. Her bir ADIM üniversitesi için filtreleme yapılarak, belirlenen tezlerin özetleri incelenerek araştırma verileri oluşturan 195 lisansüstü tez tespit edilmiştir. Bibliyometrik analiz kriterleri olarak; alanyazında da sıklıkla kullanılan; (Çiçek ve Kozak, 2012; Zencir ve Kozak, 2012; Nergiz, 2014; Şahin ve Acun, 2015; Tayfun vd., 2016; Alımanoğlu ve Ayazlar, 2017; Bozok, Kılıç ve Özdemir, 2017; Saltık, 2020) tezin “düzeyi”, “tamamlandığı yıl”, “üniversite”, “anabilim dalı”, “araştırma yöntemi”, “sayfa sayısı”, “tez danışmanının unvanı” ve “özet kurgusu” belirlenmiştir. Belirtilen kriterler kapsamında, yüksek lisans ve doktora düzeylerinde analiz yapılmıştır. Bibliyometrik analiz bulguları alt başlıklar halinde sunulmaktadır.

ARAŞTIRMA BULGULARI

Düzelelerine ve Yıllara Göre Lisansüstü Tezlerin Dağılımı

ADIM Üniversiteleri’nde turizmde örgütsel davranış alanında yazılan lisansüstü tezler incelendiğinde 161 tanesinin yüksek lisans düzeyinde (%83), 34 tanesinin ise doktora düzeyinde (%17) olduğu görülmüştür. Araştırma kapsamına giren ilk tezin 1995 yılında tamamlandığı ve yüksek lisans düzeyinde olduğu belirlenmiştir. Dolayısıyla araştırma verileri 1995 ile 2018 yılları dahil olmak üzere toplam 24 yıllık bir zaman diliminde yer almaktadır. Doktora düzeyindeki ilk tezin ise 2008 yılında yazıldığı bilgisine ulaşılmıştır. Şekil 1’de düzeylerine ve yıllara göre lisansüstü tezlerin dağılımı yer almaktadır.

Şekil 1: Düzeylerine ve Yıllara Göre Lisansüstü Tezlerin Dağılımı

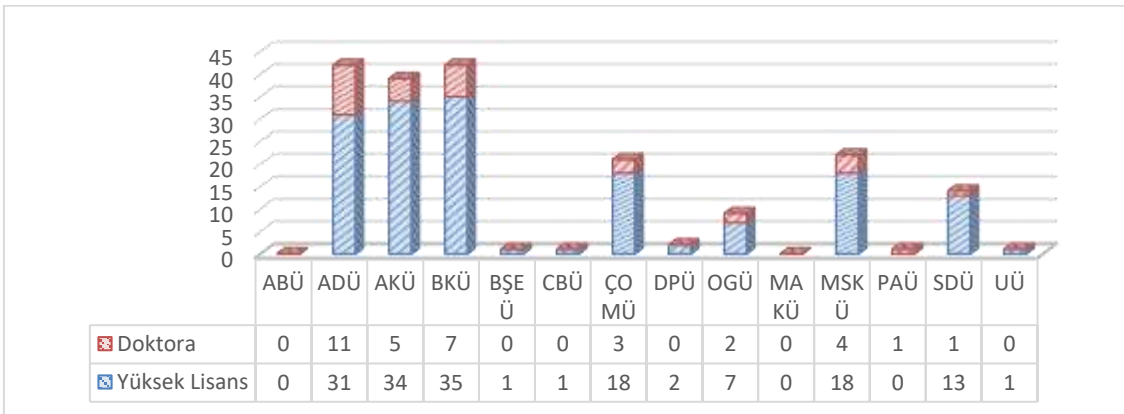

Araştırma sonucunda, en fazla yüksek lisans tezinin (N=29) 2016 yılında yazıldığı, ardından sırasıyla 2018 (N=21) ve 2013 (N=17) yıllarının geldiği görülmüştür. En fazla doktora tezinin (N=6) ise 2014 ve 2016 yazıldığı, bu yılları sırasıyla 2018 (N=5), 2011 (N=4) ve 2012 (N=4) yıllarının izlediği belirlenmiştir. İlk doktora tezinin yazıldığı 2008 yılına kadar ve 2017 yılında yalnızca yüksek lisans tezinin yazıldığı; 1996, 1998 ve 2001 yıllarında ise araştırma kapsamına giren hiçbir lisansüstü tezin tamamlanmadığı görülmüştür.

ADIM Üniuersitelerine Göre Lisansüstü Tezlerin Dağılımı

Yüksek lisans ve doktora tezlerinin ADIM üniuersitelerindeki dağılımlarına bakıldığında; en fazla sayıda tezin Adnan Menderes Üniuersitesi'nde (N=39) tamamlandığı, ikinci sırada Balıkesir Üniuersitesi'nin (N=37) ve Afyon Kocatepe Üniuersitesi'nin (N=29) yer aldığı görülmüştür. ADIM üniuersitelerine göre lisansüstü tezlerin dağılımı Şekil 2'de gösterilmektedir.

Şekil 2: ADIM Üniuersitelerine Göre Lisansüstü Tezlerin Dağılımı

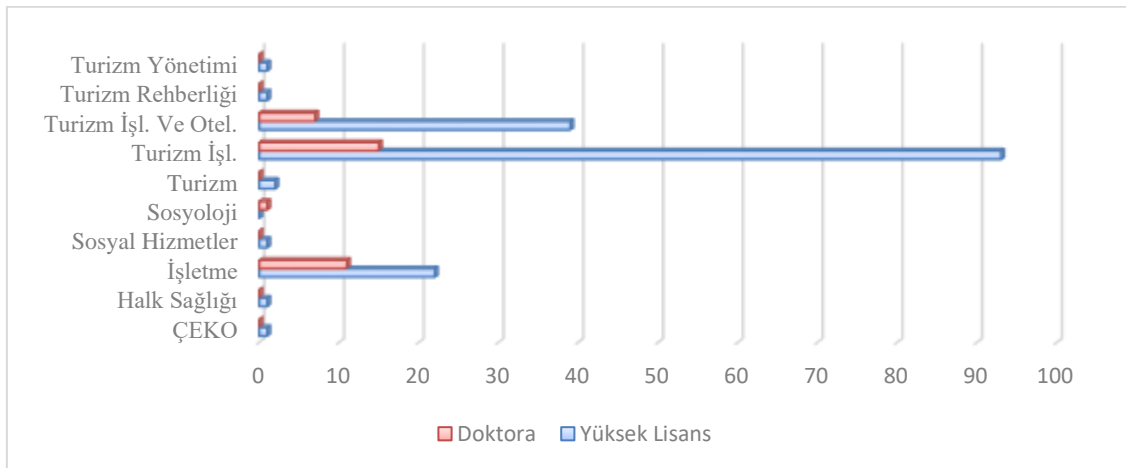

Yüksek lisans düzeyindeki tezlere bakıldığında; Balıkesir Üniversitesi'nin (N=35) ilk sırada olduğu, ardından sırasıyla Afyon Kocatepe Üniversitesi (N=34) ve Adnan Menderes Üniversitesi'nin (N=31) yer aldığı görülmüştür. ADİM Üniversiteleri'nden yalnızca Antalya Bilim Üniversitesi ve Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi bünyesinde bu araştırma kapsamında yer alan bir lisansüstü tez bulunmadığı belirlenmiştir. Üç üniversitede ise (Bilecik Üniversitesi, Celal Bayar Üniversitesi, Uşak Üniversitesi) sadece birer adet yüksek lisans tezi tamamlanmıştır. Doktora düzeyindeki lisansüstü tezler incelendiğinde; en fazla sayıda tezin sırasıyla Adnan Menderes Üniversitesi'nde (N=11), Balıkesir Üniversitesi'nde (N=7) ve Afyon Kocatepe Üniversitesi'nde (N=5) yazıldığı belirlenmiştir. Altı ADİM Üniversitesinde ise bu alanda doktora düzeyinde hiçbir tez yazılmamıştır.

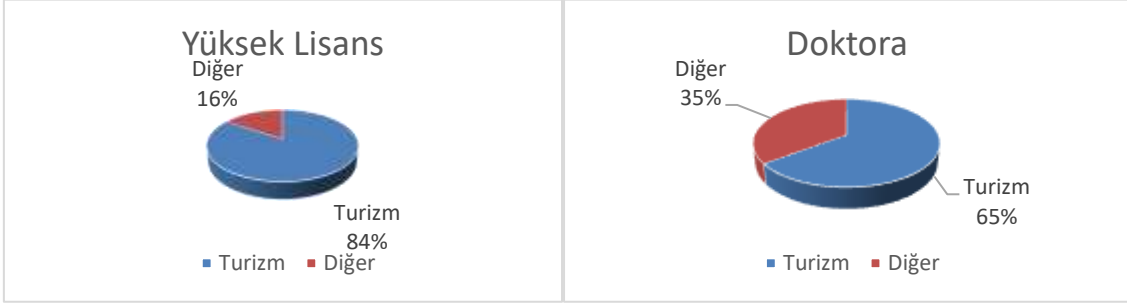
Anabilim Dallarına Göre Lisansüstü Tezlerin Dağılımı

Lisansüstü tezlerin anabilim dallarına göre dağılımı incelendiğinde; yüksek lisans ve doktora tezleri olmak üzere hazırlanan lisansüstü tezlerin, Turizm İşletmeciliği başta olmak üzere, yoğunlukla (N=158) Turizm Rehberliği, Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik, Turizm, Turizm Yönetimi gibi turizm bölümleri kapsamında olduğu tespit edilmiştir. Diğer anabilim dalları kapsamında hazırlanan lisansüstü tezlerin ise, nazaran çok daha az sayıda (N=37) olduğu belirlenmiştir. Anabilim dallarına göre lisansüstü tezlerin dağılımları Şekil 3' ve Şekil 4'te gösterilmektedir.

Şekil 3: Anabilim Dallarına Göre Lisansüstü Tezlerin Dağılımı

Şekil 4: Yüksek lisans ve Doktora Tezlerinin Anabilim Dallarına Göre Dağılımı

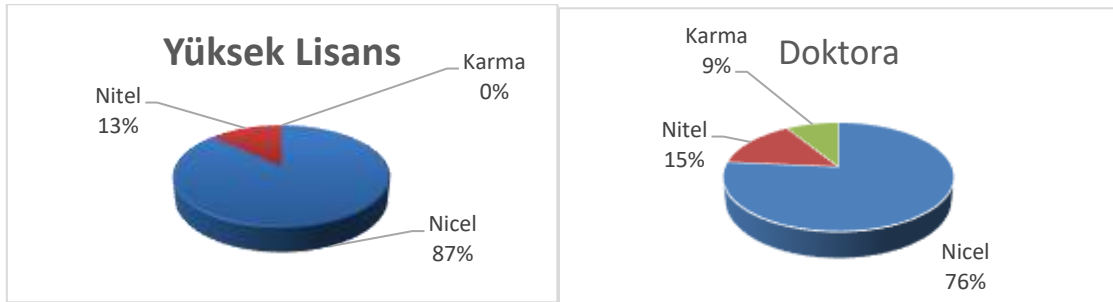

Lisansüstü tezlerin anabilim dallarına göre dağılıma bakıldığında; yüksek lisans tezlerinin büyük çoğunluğunun (N=136) Turizm alanında hazırlandığı, diğer kısmının ise (N=25), Sosyoloji, Sosyal Hizmetler, İşletme, Halk Sağlığı ve Çalışma Ekonomisi gibi çeşitli anabilim dalları kapsamında hazırlandığı görülmüştür. Doktora tezlerinde ise, yine turizm alanında hazırlanan tezlerin (N=22), diğer anabilim dallarına (Sosyoloji, Sosyal Hizmetler, İşletme, Halk Sağlığı ve Çalışma Ekonomisi (N=12)) göre sayıca daha fazla olduğu görülmüştür.

Araştırma Yöntemlerine Göre Lisansüstü Tezlerin Dağılımı

Araştırma yöntemlerine göre lisansüstü tezlerin dağılımı incelendiğinde, ağırlıklı olarak nicel yöntemlerin (N=166) uygulandığı belirlenmiştir. 26 adet lisansüstü tezin nitel araştırma yöntemleriyle gerçekleştirildiği, ayrıca 3 adet lisansüstü tezde nicel ve nitel araştırma yöntemlerinin birlikte kullanıldığı tespit edilmiştir. Araştırma yöntemlerine göre lisansüstü tezlerin dağılımı Şekil 5'te gösterilmektedir.

Şekil 5: Araştırma Yöntemlerine Göre Lisansüstü Tezlerin Dağılımı

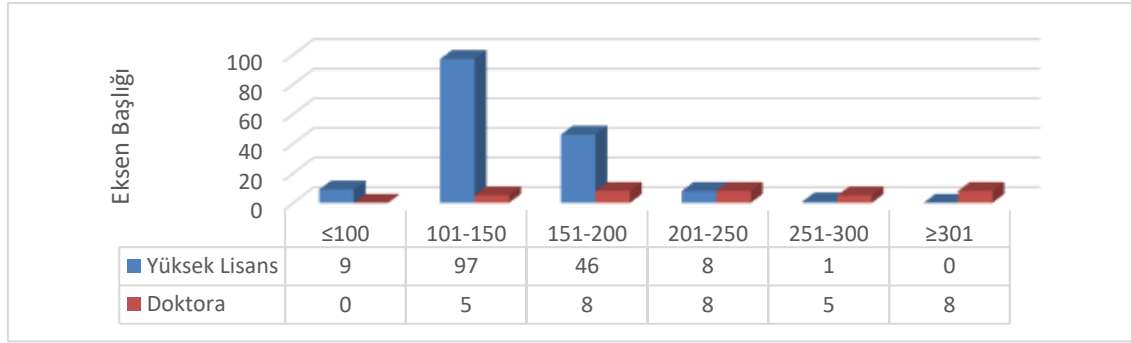
Yüksek lisans tezlerinin %87'sinin (N=140) nicel araştırma yöntemlerini, %13'ünün ise nitel araştırma yöntemlerini uyguladığı, hiçbir tezde nicel ve nitel yöntemlerin birlikte uygulanmadığı tespit edilmiştir. Doktora tezlerinde de ağırlıklı olarak nicel araştırma yöntemleri (N=26) kullanıldığı, bununla beraber nitel araştırma

yöntemleriyle (N=5) ve karma yöntemlerle (N=3) gerçekleştirilen tezlerin de olduğu görülmüştür.

Sayfa Sayılarına Göre Lisansüstü Tezlerin Dağılımı

Ulusal Tez Merkezi'nde tez künyesinde belirtilen sayfa sayısı bilgisi üzerinden yapılan değerlendirmede, lisansüstü tezlerin ortalama sayfa sayısının 159 olduğu belirlenmiştir. En az sayfa sayılı tezinin 76 sayfa, en fazla sayfa sayılı tezin 439 sayfa olduğu görülmüştür. Yüksek lisans tezlerinin sayfa sayıları 76 ile 271 arasında değişmektedir. Ortalama sayfa sayısı 142 olarak hesaplanmıştır. Doktora tezleri incelendiğinde, tezlerin 112 ile 439 sayfa aralığında olduğu ve ortalama sayfa sayısının 240 olduğu belirlenmiştir. Sayfa sayılarına göre lisansüstü tezlerin dağılımı Şekil 6'da gösterilmektedir.

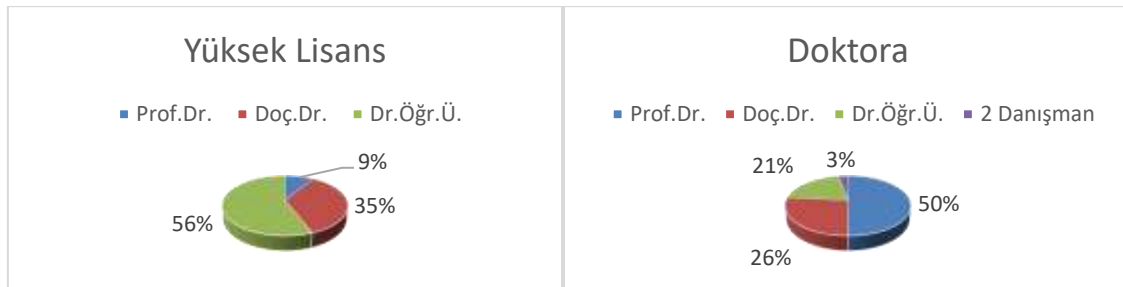
Şekil 6: Sayfa Sayılarına Göre Lisansüstü Tezlerin Dağılımı

Danışman Unvanına Göre Lisansüstü Tezlerin Dağılımı

Lisansüstü tezler danışmanların akademik unvanları kriterine göre değerlendirildiğinde, Doktor Öğretim Üyesi unvanındaki öğretim üyelerinin (N=97) en fazla sayıda danışmanlık yaptığı görülmüştür. 68 tezin Doçent unvanlı, 31 tezin ise Profesör unvanlı öğretim üyesi danışmanlığında tamamlandığı belirlenmiştir. Şekil 7'de her iki düzeydeki lisansüstü tezlerin danışman unvanına göre dağılımı sunulmaktadır.

Şekil 7: Danışman Unvanına Göre Lisansüstü Tezlerin Dağılımı

Danışman unvanına göre yüksek lisans tezlerinin dağılımına bakıldığında, tezlerin %56'sının (N=90) Doktor Öğretim Üyesi danışmanlığında yazıldığı, Doktor Öğretim Üyelerini sırasıyla Doçentlerin (%35; N=57) ve Profesörlerin (%9; N=14) izlediği belirlenmiştir. Danışman unvanına göre doktora düzeyinde yazılan tezler incelendiğinde ise, yüksek lisans tezlerinin ve genel olarak lisansüstü tezlerin danışman unvanı sıralamasının tersi bir dağılım olduğu belirlenmiştir. Doktora tezlerinde en çok Profesör unvanlı öğretim üyelerinin (N=17) danışmanlık yaptığı, ardından sırasıyla Doçent (N=9) ve Doktor Öğretim üyesi (N=7) unvanlı öğretim üyelerinin geldiği görülmüştür. Ayrıca, doktora düzeyinde bir tezin Doçent ve Doktor Öğretim üyesi unvanlarına sahip iki öğretim üyesinin danışmanlığında tamamlandığı belirlenmiştir.

Özet Kurgusuna Göre Lisansüstü Tezlerin Dağılımı

Lisansüstü tezlerin özet kısımları incelenerek, “amaç”, “yöntem”, “evren”, “sonuç”, “öneri” ve “kavramsal bilgi” olmak üzere belirlenen kriterler doğrultusunda, tez özetlerinde bu kriterlere yer verilip verilmemesi durumu analiz edilmiş ve özet kurguları belirlenmiştir. Lisansüstü tezlerin özet kurguları Tablo 3'te verilmektedir.

Tablo 3: Lisansüstü Tezlerin Özet Kurgusuna Göre Dağılımı

Özet kurgusu	Belirtilmiş	Belirtilmemiş
Amaç	187	7
Yöntem	172	22
Evren	149	45
Sonuç	172	22
Öneri	11	183
Kavramsal bilgi	9	185
Özetsiz çalışma		1
TOPLAM	195	

Lisansüstü tezlerin özet kurgusuna göre dağılımına bakıldığında; tezlerin büyük çoğunluğunun özet bölümlerinde “amaç” (N=187), “yöntem” (N=172), “evren” (N=149) ve “sonuç” (N=172) kısmına yer verildiği tespit edilmiştir. Buna karşın, incelenen lisansüstü tezlerden sayıca az bir kısmının özet bölümlerinde “öneri” (N=11) ve “kavramsal bilgi”ye (N=9) yer verdiği görülmüştür. Araştırma kapsamında incelenen lisansüstü tezlerden bir tanesinde ise özet bölümüne rastlanmamıştır.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu çalışmada, ADIM üniversitelerinde turizmde örgütsel davranış konusunda yazılmış yüksek lisans ve doktora düzeyindeki tezler bibliyometrik olarak analiz edilmiştir. Çalışma, 1995 ile 2018 yılları arasında tamamlanmış tezleri kapsamaktadır.

Bibliyometrik analiz sonucunda, yüksek lisans düzeyindeki lisansüstü tezlerin 1995 yılından itibaren yazılmaya başlandığı ve sayılarının [doktora tezlerinden](#) daha fazla olduğu belirlenmiştir. Doktora düzeyindeki tezler ise ancak 2008 yılından itibaren tamamlanmaya başlanmıştır. Tezlerin yıllara göre dağılımları değerlendirildiğinde, son on yıllık dönemde sayılarının artış gösterdiği belirlenmiştir. Belirlenen artış, Nergiz (2014) tarafından yapılmış, 1990-2013 yılları aralığında yazılmış ulusal lisansüstü turizm tezlerinin bibliyometrik olarak incelendiği çalışmanın bulguları ile uyum göstermektedir.

Turizmde örgütsel davranış konusunda en fazla tezin tamamlandığı ADİM üniversiteleri Adnan Menderes Üniversitesi ve Balıkesir Üniversitesi'dir. Belirtilen üniversiteler, aynı zamanda turizm alanındaki yüksek lisans ve doktora eğitimini en uzun süredir yürüten iki üniversite niteliğini taşımaktadır. Lisansüstü tezlerin hazırlanması, öğrenci ve danışmanın işbirliği ile birlikte gerçekleşmekte ve uzun bir dönemi kapsamaktadır. Bu süreçte, hem lisansüstü eğitim konusundaki kurumsal tecrübe hem de danışman öğretim üyesinin bireysel tecrübesi, önemli bir etken olabilmektedir. Dolayısıyla bu sonuç kurumların ve birimlerin tarihsel gelişimi ile uyum göstermektedir.

Yüksek lisans tezleri ağırlıklı olarak Doktor Öğretim üyeleri danışmanlığında, doktora tezleri ise Profesörler danışmanlığında yazılmıştır. Yüksek lisans tezlerindeki bu dağılımda doktor öğretim üyesi unvanlı öğretim üyesinin daha fazla sayıda olmasının önemli bir etken olduğu düşünülmektedir. Doktora tezlerinde profesör unvanlı öğretim üyelerinin daha fazla danışmanlık yapmasında iki farklı unsurun etkili olabileceği düşünülmektedir. İlk olarak, Doktor Öğretim Üyelerinin doktora tezlerine danışmanlık yapabilmek için; [danışmanlığında bir yüksek lisans tezinin tamamlanmış olması gibi](#) gerekli bazı önkoşulları belirli bir zaman dilimi sonrasında sağlayabilmeleridir. İkinci unsur, doktora eğitiminin yüksek lisans eğitimine göre daha az sayıda kurum ve programda yürütülmesi, başvuru koşullarının daha yüksek kriterler gerektirmesi gibi nedenlerle doktora düzeyinde eğitim alan öğrenci sayısı daha düşük olması olarak değerlendirilmektedir.

Lisansüstü tezlerde nicel araştırma yöntemlerinin daha yoğun olarak kullanıldığı, az sayıda tezde nitel araştırma yöntemlerinin uygulandığı tespit edilmiştir. Buna karşın, sınırlı sayıda ve yalnızca doktora düzeyinde yazılmış tezlerde, nicel ve nitel araştırma yöntemlerinin beraber uygulandığı çalışmaların bulunduğu belirlenmiştir. Bu durum, lisansüstü tez çalışmalarında yöntemsel açıdan çeşitlilik oluşumunun ve gelişimin bir

göstergesi olarak nitelendirilebilir. Lisansüstü tezlerin ağırlıklı olarak “Turizm İşletmeciliği” anabilim dalı altında hazırlandığı, sayıca çok daha azının ise diğer anabilim dallarına ait olduğu belirlenmiştir. Bu bağlamda, turizmde örgütsel davranış tezlerinin büyük çoğunluğunun amacına uygun olarak turizm alanında tamamlandığı, bir kısmının ise diğer alanlarda eğitim alan öğrenciler tarafından yazıldığı söylenebilmektedir.

Yüksek lisans ve doktora kapsamında yazılan lisansüstü tezlerin özet bölümleri incelendiğinde; çoğunlukla amaç, yöntem, evren ve sonuç kısımlarına bu bölümde değinildiği görülmüştür. Diğer yandan, birçok tez çalışmasının özet bölümlerinde öneri ve kavramsal bilgiye yer verilmediği saptanmıştır. Ayrıca araştırma kapsamında özetsiz bir çalışmaya da rastlanmıştır. Bu çalışmanın ise, özet bölümü yerine önsöz bölümüyle başlanan ve tarih olarak eski bir çalışma olduğu belirlenmiştir. Bu araştırma kapsamında yalnızca ADIM üniversitesi bünyesinde 1995 ile 2018 yılları arasında tamamlanan lisansüstü tezlerin değerlendirilmesi çalışmanın en belirgin kısıtıdır. Gelecek araştırmalarda, tüm üniversitelerde yazılan lisansüstü tezlerin analiz edilerek bulguların genişletilmesi sağlanabilir. Ayrıca makale ve bildiri gibi farklı nitelikteki akademik çalışmaların da incelenmesiyle araştırma **evreninin** genişletilmesi veya farklı konular üzerine gerçekleştirilmiş lisansüstü tezlerin bibliyometrik olarak incelenmesi, daha kapsamlı ve özgün bulgular edinilmesini sağlayabilecektir.

KAYNAKÇA

ADIM Üniversiteleri (t.y.). 23 Eylül 2018 tarihinde <http://www.adim.org.tr/> adresinden erişildi.

Akbaba, A. ve Erenler, E. (2008). Otel İşletmelerinde Yöneticilerin Liderlik Yönelimleri ve İşletme Performansı İlişkisi, *Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi*, 19(1), 21-36.

Al, U., Soydal, İ. ve Yalçın, H. (2010). Bibliyometrik Özellikleri Açısından Bilig’in Değerlendirilmesi, *bilig*, 55, 1-20.

Alımanoğlu, Ç. ve Ayazlar, G. (2017). *Türkiye’de Kırsal Turizm Konulu Lisansüstü Tez Çalışmaları Üzerine Bibliyometrik Bir İnceleme (2003-2016)*, VI. Ulusal Kırsal Turizm Kongresi, Bursa: Uludağ Üniversitesi.

Arslan, E. ve Emeksiz M. (2016). Konaklama İşletmelerinde Çevre Yönetimi Konusunun Bibliyometrik Profili ve Gelecek Çalışmalar İçin Öneriler, *Disiplinlerarası Akademik Turizm Dergisi*, 1(1), s. 1-12.

Aslan, Z. ve Etyemez, S. (2015). İşgörenlerin Tükenmişlik Düzeylerinin İşten Ayrılma Niyeti Üzerine Etkisi: Hatay'daki Otel İşletmelerinde Bir Araştırma, *İşletme Araştırmaları Dergisi*, 7(3) 482-507.

Avcı, N. ve Küçükusta, D. (2009). Konaklama İşletmelerinde Örgütsel Öğrenme, Örgütsel Bağlılık ve İşten Ayrılma Eğilimi Arasındaki İlişki, *Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi*, 20(1), 33-44.

Avcı, U. ve Kaya, U. (2010). Yıldırma (Mobbing) ve Kişilik İlişkisi: Hizmet Sektörü Çalışanları Üzerinde Bir Araştırma, *Afyon Kocatepe Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 12(2), 51-79.

Avcı, U., Dönmez, F. G. ve Artun, C. (2017). Mesleki Doyum ve Mesleği Bırakma Niyeti İlişkisi: Turizm Çalışanları Üzerine Görgül Bir Araştırma. *Uluslararası İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 3(3), 111-127.

Aydın, B. (2014). Yükseköğretim Kurulu Tez Merkezinde (YÖKTEZ) Yiyecek İçecek İşletmeciliği Alanında Kayıtlı Bulunan Tezlerin Bibliyometrik Analizi. N. Kozak ve E. Günlü (Ed.), *VII. Lisansüstü Turizm Öğrencileri Araştırma Kongresi Bildiri Kitabı*, (ss. 55-70) Ankara: Detay Yayıncılık.

Baytok, A. ve Doğanay, F. D. (2013). Hizmetkâr Liderliğin Örgütsel Vatandaşlık Davranışına Etkisi: İstanbul ve Afyonkarahisar'daki Beş Yıldızlı Otel İşletmelerinde Bir Araştırma, *İşletme Araştırmaları Dergisi*, 5(4), 105-132.

Blackman, D. ve Ritchie, W. B. (2008). Tourism Crisis Management and Organizational Learning: The Role of Reflection in Derveveloping Effective DMO Crisis Strategies, *Journal of Travel & Tourism Marketing*, 23(2-4) 45-57.

Bozan, M. (2012). Lisansüstü Eğitimde Nitelik Arayışları, *Sosyal ve Beşeri Bilimler Dergisi*, 4(2), 177-187.

Bozok, D., Kılıç, S. N. ve Özdemir, S. S. (2017). Turizm Literatüründe Kırsal Turizmin Bibliyometrik Analizi, *Journal of Human Sciences*, 14(1), 187-202.

Cevizkaya, G., Avcıkurt, C. ve İlsay, S. (2014). *Turizm Alan Yazınında Engelliler ile ilgili Çalışmaların Bibliyometrik Profili (2000-2013)*, 15. Ulusal Turizm Kongresi, Ankara: Gazi Üniversitesi.

Çakıcı, C., Yıldırım, O. ve Karacaoğlu, O. (2013). Ulusal Turizm Kongreleri Bildirilerinin Bibliyometrik Profili. K. Karamustafa (Ed.), *14. Ulusal Turizm Kongresi Bildiriler Kitabı*, (1429-1447), Ankara: Detay Yayıncılık.

Çapar, G., Toksöz, D. ve Dönmez, B. (2018). Turizm Rehberliği Alanında Yapılan Akademik Çalışmaların İncelenmesi, *Turist Rehberliği Dergisi*, 1(2), 57-73.

Çavuş, M. F. ve Harbaloğlu, M. (2016). Yöneticinin Güç Kaynakları Algısı ve Örgütsel Vatandaşlık Davranışı: Konaklama İşletmeleri Üzerine Bir Araştırma, Niğde Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 9(1), 117-130.

Çiçek, D. ve Kozak, N. (2012). Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi'nde Yayımlanan Hakem Denetimli Makalelerin Bibliyometrik Profili. N. Kozak ve M. Yeşiltaş (Ed.), *VI. Lisansüstü Turizm Öğrencileri Araştırma Kongresi Bildiri Kitabı*, (ss. 196-211), Ankara: Detay Yayıncılık.

Çolakoğlu, Ü., Ayyıldız, T. ve Cengiz, S. (2009). Çalışanların Demografik Özelliklerine Göre Örgütsel Bağlılık Boyutlarında Algılama Farklılıkları: Kuşadası'ndaki Beş Yıldızlı Konaklama İşletmeleri Örneği, *Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi*, 20(1), 77-89.

Dilci, T. ve Gürol, M. (2012). Öğretim Üyeleri Bakış Açısıyla Lisansüstü Eğitimin Yaşam Alanına Yansımaları (Eğitim Bilimleri Örnekleme), *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 20(3), s. 1073-1090.

Elbaz, A. M., Haddoud, Y. ve Shehawy, Y. M. (2018). Nepotism, Employees' Competencies and Firm Performance in The Tourism Sector: A Dual Multivariate and Qualitative Comparative Analysis Approach, *Tourism Management*, 67, 3-17.

Ertekin, E. (2016). *Seyahat Acentası Çalışanlarının Örgütsel Yaratıcılık ve Müşteri Memnuniyeti Algulamalarını Belirlemeye Yönelik Bir Araştırma*. Yüksek Lisans Tezi, Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Balıkesir.

Eşitti, B. ve Erdem, S. H. (2017). Birey-Örgüt Uyumunun Örgütsel İnovasyon Üzerindeki Etkileri: Yiyecek-İçecek İşletmeleri Üzerine Bir Araştırma, *MANAS Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 6(4), 475-479.

Graburn, N. ve Jafari, J. (1991). Tourism Social Science, *Annals of Tourism Research*, 18, 1-11.

Günay, D. (2018). Türkiye'de Lisansüstü Eğitim ve Lisansüstü Eğitime Felsefi Bir Bakış, *Üniversite Araştırmaları Dergisi*, Ağustos 2018, 1(2), 71-88.

Gürsoy, D., Boylu, Y. ve Avcı, U. (2011). Identifying the Complex Relationships among Emotional Labor and Its Correlates, *International Journal of Hospitality Management*, 30(4), 783-794.

Hall, C. M. (2011). Publish and Perish? Bibliometric Analysis, Journal Ranking and The Assessment of Research Quality in Tourism, *Tourism Management*, 32(1), 16-27.

Hemdi, M. A. ve Nasurdin, A. M. (2007). Investigating the Influence of Organizational Justice on Hotel Employees' Organizational Citizenship Behavior Intentions and Turnover Intentions, *Journal of Human Resources in Hospitality & Tourism*, 7(1), 1-23.

İçöz, O. (2007). Turizm ve Ekonomi. O. İçöz (Ed.), *Genel Turizm, Turizmde Temel Kavramlar ve İlkeler* içinde (ss. 227-255). Ankara: Turhan Kitabevi.

İçöz, O. ve Kozak, N. (1999). Turizm İşletmeciliği Dergisinin Turizm Literatürüne Katkısı Hakkında Bir İnceleme, *Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi*, 10,9-17.

Jafari, J. ve Ritchie, J. B. (1981). Towards a Framework of Tourism Education: Problems and Prospects. *Annals of Tourism Research*, 8(1), 13-34.

Jamrozy, U., Backman, S. J. ve Backman, K. F. (1996). Involvement and Opinion Leadership in Tourism, *Annals of Tourism Research*, 23(4), 908-924.

Jogaratanam, G., McCleary, K. W., Mena, M. M. ve Yoo, J. J. E. (2005). An Analysis of Hospitality and Tourism Research: Institutional Contributions, *Journal of Hospitality & Tourism Research*, 29(3), 356-371.

Karagöz, D. ve Kozak, N. (2014). Anatolia Turizm Araştırmaları Dergisi'nin Bibliyometrik Analizi: Araştırma Konuları ve Kurumlar Arası İş Birliğinin Sosyal Ağ Analizi ile İncelenmesi, *Türk Kütüphaneciliği*, 28(1), 47-61.

Karagöz, D. ve Kozak, N. (2014). Anatolia Turizm Araştırmaları Dergisi'nin Bibliyometrik Analizi: Araştırma Konuları ve Kurumlar Arası İş Birliğinin Sosyal Ağ Analizi ile İncelenmesi, *Türk Kütüphaneciliği*, 28(1), 47-61.

Karagöz, D. ve Yüncü, R. H. (2013). Sosyal Ağ Analizi ile Turizm Alanında Yazılmış Doktora Tezlerinin Araştırma Konularının İncelenmesi, *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 6(15), 206-232.

Karakütük, K. (1989). Türkiye'de Lisansüstü Öğretim, Sorunları ve Çözüm Önerileri, *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 22(1), 505-528.

Karasar, N. (2014). Bilimsel Araştırma Yöntemi "Kavramsal İlkeler Teknikler". Ankara: Nobel.

Karatepe, O. M., Uludag, O., Menevis, İ., Hadzimehmedagic, L. ve Baddar, L. (2006). The Effects of Selected Individual Characteristics on Frontline Employee Performance and Job Satisfaction, *Tourism Management*, 27(4), 547-560.

Kaya, B. (2014). Annals of Tourism Research Dergisinde 2004-2013 Yılları Arasında Yayımlanan Makalelerin Bibliyometrik Analizi. N. Kozak ve E. Günlü (Ed.), VII. Lisansüstü Turizm Öğrencileri Araştırma Kongresi Bildiri Kitabı. (ss. 39-54). Ankara: Detay Yayıncılık.

Kılıçarslan, U. (2018). Konaklama İşletmelerinde Nepotizmin İş Tatmini ve İşten Ayrılma Niyetine Etkisi: Antalya Örneği. Yüksek Lisans Tezi, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Muğla.

Koç, M. (2004). Uludağ Üniversitesi'nde Din Psikolojisi ile İlgili Yapılan Tezler (1980-2002) Üzerine Bir Araştırma, *Sakarya Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 6(9), 43-66.

Kozak, N. (2001). Türkiye'de Turizm Pazarlaması Literatürünün Gelişim Süreci: 1972-1998 Yılları Arasında Hazırlanmış Lisansüstü Tez Çalışmaları Üzerine Biyo-Bibliyografik Bir İnceleme, *Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi*, 12(1), 26-33.

Kozak, N., Kozak, M. A. ve Kozak, M. (2011). Genel Turizm: İlkeler-Kavramlar. (9. Bs.). Ankara: Detay Yayıncılık.

Liao, S. H., Hu, D. C. ve Chung, H. Y. (2009). The Relationship between Leader-Member Relations, Job Satisfaction and Organizational Commitment in International Tourist Hotels in Taiwan, *The International Journal of Human Resource Management*, 20(8), 1810-1826.

Mohamed, A. E., Mohamed, Y. H. ve Yasser, M. S. (2018). Nepotism, Employees' Competencies and Firm Performance in The Tourism Sector: A Dual Multivariate and Qualitative Comparative Analysis Approach, *Tourism Management*, 67, 3-16.

Nergiz, H. G. (2014). Türkiye'de Lisansüstü Turizm Tezlerinin Bibliyometrik Profili (1990- 2013). N. Kozak ve E. Günlü (Ed.), VII. Lisansüstü Turizm Öğrencileri Araştırma Kongresi Bildiri Kitabı içinde, (ss. 212-221) Ankara: Detay Yayıncılık.

Özel, Ö.H. ve Kozak, N. (2012). Turizm Pazarlaması Alanının Bibliyometrik Profili (2000- 2010) ve Bir Atıf Analizi Çalışması, *Türk Kütüphaneciliği*, 26(4), 715-733.

Pelit, E. ve Gökçe, Y. (2019). Yöneticiye Duyulan Güven İle Çalışma Yaşam Kalitesinin İşten Ayrılma Niyetine Etkisi: Otel İşletmeleri İşgörenleri Üzerinde Bir Araştırma. *Balikesir University Journal of Social Sciences Institute*, 22(41).

Salha, H., Cinnioğlu, H., Yazıt, H. ve Yenişehirlioğlu, E. (2016). İşgörenlerin Örgütsel Sessizlik Düzeylerinin Örgütsel Bağlılıklarına Etkisi: Tekirdağ'daki Yiyecek İçecek İşletmeleri Üzerine Bir Araştırma, *Balkan ve Yakın Doğu Sosyal Bilimler Dergisi*, 2(3), 5-15.

Saltık, I.A. (2020). Turist Rehberliği Konulu Ulusal Lisansüstü Tezlerin Bibliyometrik Profili (1989-2018), *ÇAKÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi/ Journal of Institute of Social Sciences* 11, 1, (Nisan/April 2020): 45-69

Saltık, I.A. ve Asunakutlu, T. (2016). Duygusal Emek ve Kültür: Konaklama Sektöründe Karşılaştırmalı Bir Araştırma-Emotional Labor and Culture: A Comparative Research in the Hospitality Sector, *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi SBE Dergisi*, 8(14), 109-132.

Saltık, I.A., Avcı, U. ve Kaya, U. (2016). Mesleki Bağlılık ve Mesleği Bırakma Niyeti Üzerinde Etken Faktörler Olarak Birey-Meslek Uyumu ve Mesleğin Sosyal Statüsü: Turizm Sektöründe Görgül Bir Araştırma, *İşletme Araştırmaları Dergisi*, 8(3), 42-63.

Saltık, I.A., ve Asunakutlu, T. (2017). Öncülleri ve Sonuçlarıyla Duygusal Emek Süreci: Konaklama İşletmesi Çalışanları Üzerine Görgül Bir Araştırma, *Turizm Akademik Dergisi*, 4(1), 1-15.

Sandybayev, A. (2015). Research toward Mobbing: Mobbing Perception in Northern Cyprus Tourism Sector, *Universal Journal of Management*, 3(1), 1-28.

Sığırı, Ü. ve Gürbüz, S. (2015). *Örgütsel Davranış*. (3. Bs.). İstanbul: Beta Basım.

Sökmen, C. ve Özkanlı, O. (2018). Gastronomi Turizmi Alanyazının Gelişimi: Journal of Tourism and Gastronomy Studies Dergisinde Yayımlanan Makaleler Üzerine Bir İnceleme, *Journal of Tourism and Gastronomy Studies*, 6(2), 99-127.

Şahin, Ş. ve Acun, A. (2015). *Turist Rehberliği Alanının Bibliyometrik Profili (Makaleler ve Lisansüstü Tezler)*, 16. Ulusal Turizm Kongresi, Çanakkale: Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi.

Tang, T. W. ve Tang, Y. Y. (2012). Promoting Service-Oriented Organizational Citizenship Behaviors in Hotels: The Role of High-Performance Human Resource

Practices and Organizational Social Climates, *Int.Journal of Hospitality Management*, 31(3), 885-895.

Tayfun, A., Küçükergin, F., Aysen, E., Eren, A. ve Özekici, Y. K. (2016). Turizm Alanında Yazılan Lisansüstü Tezlere Yönelik Bibliyometrik Bir Analiz, *Gazi Üniversitesi Turizm Fakültesi Dergisi*, 1(1), 50-69.

Tayfun, A., Ülker, M., Gökçe, Y., Tengilimoğlu, E., Sürücü, Ç. ve Durmaz, M. (2018). Turizm Alanında Yiyecek ve İçecek ile İlgili Lisansüstü Tezlerin Bibliyometrik Analizi, *Journal of Tourism and Gastronomy Studies*, 6(2), 523-547.

Tekin, A. Ö. (2016). Türkiye'deki Lisansüstü Turizm Tezlerinde Odaklanılan Konular: 1984-2015, *Journal of Alanya Faculty of Business*, 8(2), 175-187.

Temizkan, P. S., Çiçek, D. ve Özdemir, C. (2015). Sağlık Turizmi Konusunda Yayımlanan Makalelerin Bibliyometrik Profili, *International Journal of Human Sciences*, 12(2), 395-415.

Teng, C. Y. ve Kong, S. W. (2008). Effects of Career Mentoring Experience and Perceived Organizational Support on Employee Commitment and Intentions to Leave: A Study among Hotel Workers in Malaysia, *International Journal of Management*, 25(4), 692-700.

Tribe, J. (1997). The Indiscipline of Tourism, *Annals of Tourism Research*, 24(3), 638-657.

Turan, A. (2014). Turizm Konulu Yüksek Lisans Tezlerinin Bibliyometrik Özellikleri (1984-2013). N. Kozak ve E. Günlü (Ed.), *VII. Lisansüstü Turizm Öğrencileri Araştırma Kongresi Bildiri Kitabı*, (ss. 3-15), Ankara: Detay Yayıncılık.

Turgut, E. ve Beğenirbaş M. (2016). Türkiye'deki Örgütsel Davranış Yazınına Bakış: Örgütsel Davranış Kongrelerinin Yazar ve İçerik Yönünden Ağ Analizi ile İncelenmesi, *Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 18(1), 328-354.

Turunç, Ö. ve Avcı, U. (2015). Algılanan Örgütsel Destek ve Lider-Üye Etkileşiminin İşten Ayrılma Niyeti Üzerindeki Etkisi: İş Stresinin Aracılık Rolü, *Seyahat ve Otel İşletmeciliği Dergisi*, 12(1), 43-63.

Tükel Türk, Ş. A., Perçin, N. Ş. ve Güzel, B. (2012). Psychological Contract Breaches and Organizational Cynicism at Hotels, *Young Economists Journal/Revista Tinerilor Economisti*, 9(19), 652-674.

Türktarhan, G. (2014). Türkiye’de Turizm Alan yazınının İncelenmesi: “Sistemik Türkiye Turizm İşletmeciliği Bibliyografyası (1929- 1984)” Üzerine Bir İnceleme. N. Kozak ve E. Günlü (Ed.), *VII. Lisansüstü Turizm Öğrencileri Araştırma Kongresi Bildiri Kitabı*, (ss. 183-199). Ankara: Detay Yayıncılık.

Türktarhan, G. ve Kozak, N. (2012). Turizm Yıllığı’nın Bibliyometrik Profili. N. Kozak ve M. Yeşiltaş (Ed.), *VI. Lisansüstü Turizm Öğrencileri Araştırma Kongresi Bildiri Kitabı*, (ss. 567-584), Ankara: Detay Yayıncılık.

Tütüncü, Ö. ve Akgündüz, Y. (2012). Seyahat Acentelerinde Örgüt Kültürü ve Liderlik Arasındaki İlişki: Kuşadası Bölgesinde Bir Araştırma, *Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi*, 23(1), 59-72.

Üngüren, E. (2008). Örgütsel Çatışma Yönetimi Üzerine Konaklama İşletmelerinde Bir Araştırma, *Journal of International Social Research*, 1(5), 880-909.

Üngüren, E., Arslan, S. ve Kaçmaz, Y. Y. (2016). The Effect of Self Efficacy On Organizational Alienation: A Study on Apart Hotel Employees. Proceedings of International Academic Conferences, *International Institute of Social and Economic Sciences*, 3605915.

Veal, J. A. (1997). Research Methods for Leisure and Tourism: A Practical Guide, *Pitman Institute of Leisure and Amenity Management*, 15-33.

Xiao, H., ve Smith, S. L. J. (2011). The Making of Tourism Research Insights from a Social Sciences Journal, *Annals of Tourism Research*, 33(2), 490-507.

Yazıcıoğlu, İ ve Topaloğlu, I. G. (2009). Örgütsel Adalet ve Bağlılık İlişkisi: Konaklama İşletmelerinde Bir Uygulama, *İşletme Araştırmaları Dergisi*, 1(1), 3-16.

Yeh, C. M. (2013). Tourism Involvement, Work Engagement and Job Satisfaction among Frontline Hotel Employees, *Annals of Tourism Research*, 42, 214-239.

Yumuk, Y. (2018). *Otel İşletmelerinde Birey-Örgüt Uyumu Örgütsel Yabancılaşma İlişkisinde Örgüt Kültürünün Rolü*, Doktora Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.

Yüksek Öğretim Kurulu (t.y.). 05 Ocak 2019 tarihinde <https://www.yok.gov.tr/universiteler/universitelerimiz> adresinden erişildi.

Zencir, E. ve Kozak, N. (2012). Sosyal Bilimler Enstitü Dergileri'nde Yayımlanan Turizm Makalelerinin Bibliyometrik Profili (2000-2010). N. Kozak ve M. Yeşiltaş (Ed.),

VI. Lisansüstü Turizm Öğrencileri Araştırma Kongresi Bildiri Kitabı, (673-685), Ankara:
Detay Yayıncılık.